

Karel Poláček
Bylo nás pět
Struktura literárního díla

Mgr. Tomáš Kotas

Lektor
Bankovní akademie

Pro použití v rámci projektu eMaturity

O životě Karla Poláčka:

- Narodil se v Rychnově nad Kněžnou, židovský původ
- Navštěvoval práva na UK
- Krátkou dobu pracoval jako právní zástupce
- Po válce byl zaměstnán v Československém výboru pro dovoz a vývoz
- Přispíval k satirickému časopisu Nebojsa
- Redaktorem LN (fejetony, sloupky)
- V roce 1945 umírá v koncentračním táboře

Karla Poláček:

Bylo nás pět – 1. část:

- Vydáno roku 1946
- Téma: život na maloměstě a život party chlapců, jejich příhody, dobrodružství; názory na dospělé: rodiče, sousedy
- Autor vzpomíná na své dětství – autobiografické prvky
- Rychnov nad Kněžnou
- Přelom 19. a 20. století
- Kompozice chronologická, epizodičnost; 41 kapitol
- Epika; satirický román

Bylo nás pět – 2. část:

- **Přímý vypravěč**
- **Vyprávěcí způsob: ich-forma**
- **Typy promluv: přímá řeč, nepřímá;**
- **Pásmo vypravěče**

Hlavní a vedlejší postavy:

- **Péťa Bajza – vypravěč; malý, veselý, podnikavý, čestný**
- **Tonda Bejval – nejbližší kamarád**
- **Čenda Jirsák - kamarád Péti**
- **Eda Kemlink - kamarád Péti**
- **Pepek Zilvar - z chudobince, nejstarší, statečný**

- **Vedlejší postavy: pan Fajst, pan Zilvar, Evička Svobodová**

Bylo nás pět – 3. část:

- **Střídání spisovné a nespisovné roviny**
- **Koexistence spisovných výrazů, obecné češtiny a dialektismů**
- **Jazyková komika plynoucí ze snahy vyjadřovat se korektně, slovy dospělých**
- **Místy složitá větná stavba**
- **V přímé řeči výrazné zastoupení obecné češtiny a dialektismů (nýčko, porád aj.)**

Příklady spisovnosti (hyperspísovnosti):

- ...přítel se nazývá...
- Taktěž si půjčujeme...
- ...míní se odebrat do světa...
- Pročež chci také býti závozníkem...
- Pročež jsem rád, že jsem hoch...

Literární kontext:

- **Meziválečná česká próza**
- **Autoři LN (Čapek, Bass, Drda)**
- **Demokratický proud (v širším literárním kontextu)**
- **Dílo: Okresní město, Muži v ofsajdu**

Filmové zpracování:

- **Filmová adaptace (seriál 1994)**
- **Časově posunuta do období 1. republiky**

